

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 154 • Vychází 10. května 2016

Milí čtenáři,

jako mnoho jiných jsem i já „Husákovo dítě“. Převážnou část dětství jsem prožil v 80. letech a brýlatý Gustáv Husák na mne shlížel z portrétu nad katedrou téměř po celou dobu základní školní docházky. Chodil jsem do kroužku mladých ochránců přírody, sbíral brouky a moje knihovnička obsahovala téměř navlas stejné tituly, jako knihovničky ostatních mladých přírodovědců té doby. Což mi ostatně potvrzuje v náhodných rozhovorech i řada mých nynějších přátel.

A ještě jednu jistotu jsme měli společnou – Život v přírodě. Pátek co pátek usedali nadšení adepti biologických věd k televizním přijímačům (pozn. pro mladší ročníky: obvykle černobílým), přepínali maminkám detektivky a tatínkům sportovní přenosy a očima hltali přírodopisné dokumenty z celého světa v přírodopisných seriálech „Přežijí rok 2000?“ nebo „Dobrodružství rostlin“.

Jako ideologicky nezávadné tu a tam pronikly skrze železnou oponu i filmy ze západní produkce a v nich jsem poznal svoje dětské hrdiny – Geralda Durrella a Davida Attenborougha. Na Durrelovi mě fascinovalo objevování blízkého v Amatérských přírodovědcích. Přestože byl autorem bestsellerů a jeho ZOO Jersey zachraňovala nejhroženější druhy na planetě, ukazoval milionům nadšených diváků, co žije v rybníku za městem. A pak tu byl vynikající kreslíř Attenborough, který tak vytrvale vstupoval svým zvířecím hrdinům do „intimní zóny“, až jste měli pocit, že je brzy podrbe za ušima.

Oba měli samozřejmě v zádech dobře promazaný stroj jménem BBC (jen Durrell točil poslední série v nezávislé produkci pro Channel 4). To však pro vysvětlení popularity jejich seriálů zdaleka nestačí. Měli ještě něco navíc. Vytrvalost, moře znalostí, nápady, britský humor, charisma, ale hlavně lásku a úctu ke všem živým tvorům, kteří s námi obývají planetu Zemi. Měli své filmové hrdiny rádi a přímo z nich sálalo prudce nakažlivé nadšení z objevování přírody, které přenášeli i na diváky.

Doba se změnila. Televizní kanály chrlí stovky hodin přírodopisných dokumentů a knihkupectví přetékají knížkami s biologickou tematikou. Knihovničky dnešních malých biologů určitě nebudou tak unifikované, jako byly ty naše, byť kvantita často neprospívá kvalitě. Jména Durrel a Attenborough však zůstávají zářícími majáky v rozkolísaných vodách knižní a filmové produkce. A zatímco Gerald Durrell už svoje zlaté netopýry a růžové holuby pozoruje odněkud shora, David Attenborough letos slaví devadesátku a stále točí. A moje děti sedí hodinu jako přikované u obrazovky a sledují bělovlasého pána, který stojí uprostřed pralesa a po ruce mu leze velká mnohonožka. Tak se v sobotu nezapomeňte dívat a žasnout spolu s nimi.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Poslanecká rosnička	str. 2-3
Konference NEC 2016 „Jaderná energetika – drahý hazard“	str. 4-6
Městská a postindustriální krajina jako příležitost pro ochranu přírody	str. 11
Vzdělání Češi mají rádi přírodu, 2. část	str. 13-15
Ropák a Zelená perla za rok 2015	str. 18-19
Pozvánky na akce	str. 20-24

Poslanecká rosnička

Poslaneckou sněmovnou za 2,5 let jejího trvání prošlo 29 hlasování s významným dopadem na životní prostředí. V jeho prospěch hlasovali poslanci v polovině případů. Mimo jiné podpořili kontroly ilegálního spalování odpadků domácnostmi či společná pravidla pro národní parky. Na druhou stranu usnadnili zástavbu zemědělské půdy, snížili ochranu před hlukem, umožnili rizikovou těžbu ohrožující zdroje pitné vody a komplikují recyklaci komunálních odpadů.

Přehled hlasování poslanců a stran

Legislativu chránící životní prostředí nejvíce podporoval Robin Böhnisch z ČSSD (74 % hlasování). Pro ochranu přírody a zdraví lidí dále nejčastěji hlasovali Richard Brabec (ANO), Zdeněk Ondráček (KSČM), Nina Nováková a Petr Gazdík (TOP 09) a Ludvík Hovorka (KDU-ČSL). Celkově za politické strany nejlépe hlasovaly (více než 60 % hlasování) TOP 09 (10 poslanců), KSČM (7 poslanci) a ANO (4 poslanci). Z ostatních poslanců tuto hranici překročili ještě 3 z ČSSD a 2 z KDU-ČSL. Celkové srovnání poslaneckých klubů najdete [zde](#).

Naopak nejméně pro přijetí opatření na ochranu životního prostředí hlasoval Adolf Beznoska z ODS (14 % hlasování). Podobné výsledky zaznamenali i jeho spolustraníci Petr Fiala, Jana Černochová či Jan Zahradník a celý poslanecký klub ODS.

Vyšší ochrana proti znečištění ovzduší

Prvním čtením ve Sněmovně prošla vládní novela, která zavádí kontrolu spalování odpadků v domácích kotlích. V současné době není možné domácnosti účinně zkontrolovat a usvědčit z porušování zákona. Proti kontrole se postavila ODS a TOP 09.

Společná pravidla pro národní parky

Do dalšího projednávání postoupil také vládní návrh společných pravidel pro péči o národní parky, který má zajistit ponechání větší části národního parku divoké přírodě a turistům. V tomto případě se spolu s ODS proti staví část KSČM.

Snazší zástavba na orné půdě

Sněmovna zavedla rozsáhlé výjimky z poplatků za zábor půdy a usnadnila tak výstavbu nových hal, skladů, silnic i domů na orné půdě. Navzdory svému programovému prohlášení tyto změny podpořili i vládní poslanci. Každým týdnem proto ztrácíme ornou půdu o rozloze několika fotbalových hřišť.

Těžba frakováním i nadále ve hře

Sněmovnou neprošel návrh na zákaz podzemního zplyňování uhlí či těžby břidličného plynu tzv. frakováním. Obě metody představují riziko především pro zdroje pitné vody. Zákazu zabránila ODS, KSČM, ČSSD, ANO a KDU-ČSL.

Nížší ochrana před hlukem

Poslanci ČSSD a ANO neúspěšně prosazovali faktické zrušení zákonných limitů hluku ve vnějším prostředí. Nakonec limity přestaly platit pro hluk z venkovní hudební produkce, úředníci získali právo za účelem měření porušit domovní svobodu při podezření z překročení hlukových limitů a z rozhodování o tzv. překročení hlukových limitů v okolí letiště byla vyloučena veřejnost. Pro zachování dosavadních pravidel ochrany zdraví před hlukem hlasovala pouze většina klubu ODS, polovina TOP 09 a několik jednotlivců z dalších stran.

Míra recyklace pod evropskou úrovní

Sněmovna schválila takovou formulaci zákazu skládkování odpadů,

kteřá v rozporu s doporučením Evropské komise směřuje k jeho náhradě spalováním namísto recyklace. Proti se postavila jen TOP 09, ODS, Úsvit a část poslanců KSČM a ČSSD. Do roku 2025 mají všechny země EU dosáhnout nejméně 60 % recyklace komunálních odpadů, o pět let později to musí být 65 %. ČR recykluje jen 35 %, naopak např. Německo už dnes nejvyšší cíl plní.

Daniel Vondrouš ze Zeleného kruhu řekl: „*Nové zákony usnadnily zábory půdy, méně chrání lidské zdraví před hlukem, upřednostňují spalování odpadu před recyklací. Většina poslankyň a poslanců má evidentně jiné priority než chránit zdravé prostředí pro život lidí. Ještě si ale mohou napravit reputaci - v očekávaných hlasováních o pravidlech pro národní parky, ochraně ovzduší před ilegálními „čmoudily“, podpoře recyklace či snižování závislosti na fosilních palivech.*“

Celkový přehled hlasování současné Poslanecké sněmovny o legislativě s významným dopadem na životní prostředí spolu s dalšími 143 vybranými hlasováními od roku 1994 najdete v aplikaci, která umožňuje vyhledávání podle politických klubů i jednotlivců v kombinaci s volebním obdobím: rosnicka.zelenykruh.cz

Z tiskové zprávy Zeleného kruhu

Poslanci navrhuji změny v novele zákona o národních parcích

Poslanci otevřeli druhé kolo diskuse o vládní novele zákona o ochraně přírody a krajiny, která mění a zpřesňuje pravidla péče o všechny naše národní parky. Jednání však po několika vystoupeních přerušili.

Novela ministra životního prostředí Richarda Brabce (ANO) jde dobrým směrem, žádá si ale důležitá doplnění i odstranění některých vážných hrozeb pro cennou krajinu našich národních parků. Upozornil na to poslanec Michal Kučera (TOP 09). Shrnuł také podstatu problému: *"Jedná se o to, zda ve druhém kole, které tady v současné sněmovně zažíváme (první kolo byl senátní návrh zákona o Šumavě, kdy to ti developeři prohráli), zvítězí developeři anebo ochrana přírody a krajiny. Jinými slovy, zda budeme mít na Šumavě lunapark a golfové hřiště a nějaká wellness centra, anebo zda tam budeme chránit divokou přírodu. A já tady stojím na straně těch, kteří chtějí Šumavu zachovat v jejím přírodním, přirozeném rozvoji."*

Návrh zatím nezaručuje, že skutečně ochrání divokou přírodu v národních parcích. Umožňuje také rozprodej veřejných pozemků v zastavěných a zastavitelných územích obcí a následné spekulace s nimi. Stát se tak připravuje o klíčový nástroj, jak regulovat výstavbu v národních parcích.

Stěžejní pozměňovací návrhy, které mohou nedostatky vládní předlohy napravit, předkládá poslanec Jiří Junek (KDU-ČSL). Na setkání s novináři je podpořili například bývalý ministr životního prostředí Ladislav Miko, předseda platformy Vědci pro Šumavu Jakub Hruška nebo ekologická organizace Hnutí DUHA, která se ochraně národních parků dlouhodobě věnuje.

Naopak poslanec Jan Zahradník (ODS) předložil změny, které popírají samotný smysl existence národních parků. Navrhuje například, aby byl vyškrtnut základní cíl národních parků, jímž je zajistit nerušený průběh přírodních dějů. Lesnická opatření chce provádět i v jejich nejvzácnějších přírodních zónách.

Bizardní návrh předkládá poslanec Petr Bendl (ODS), který chce zrušit předkupní právo státu k

pozemkům v národních parcích, národních přírodních rezervacích a národních přírodních památkách. Návrh by v případě schválení pomohl spekulantům nebo developerům skoupit pozemky v nejpřísněji chráněných přírodních územích státu, které se jejich vlastníci rozhodli prodat.

Posláním národních parků je podle vládní novely zajistit nerušený průběh přírodních dějů na jejich převažující rozloze. Ze zákona ovšem není jasné, kdy bude toto území pro divočinu vyčleněno, zda do deseti let nebo třeba až v příštím století. Návrh poslance Jiřího Junka proto obsahuje lhůty, do kdy se tak má v každém NP stát, aby jejich zákonné poslání nebylo jen prázdnou deklarací. Takovou lhůtu obsahuje například zákon o Národním parku Bavorský les či mnoha dalších německých národních parků.

Dále Junkův pozměňovací návrh obsahuje pojistku pro ochranu již dnes přísně chráněných nejcennějších míst národních parků. Uvádí totiž minimální rozlohu přírodní zóny pro každý národní park přímo v textu zákona, aby v budoucnu nemohla tato vzácná území svůj ochranný režim ztratit. Poslanec Jiří Junek navrhl také zcela zamezit rozprodeji veřejných pozemků v národních parcích.

Poslanecká sněmovna bude o [návrzích](#) jednat znovu pravděpodobně na přelomu května a června.

Vládní novela také navrhuje v lesích mimo přírodní a přírodě blízkou zónu velmi nejasná pravidla, která umožňují i velkoplošné kácení lesů pod záminkou „boje“ s kůrovcem, a to i v perspektivních oblastech, jež mohou být do přírodní zóny zařazeny v budoucnu. V tomto případě se úroveň ochrany proti dosavadnímu stavu zhoršuje.

Doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D., zástupce generálního ředitele na Generálním ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin (DG SANTE) Evropské komise, bývalý ministr životního prostředí ČR, bývalý náměstek ředitele ČIŽP, řekl: „Kde jinde už bychom měli chránit divokou přírodu a přírodní procesy, když ne v národních parcích? Alternativou je na ochranu divočiny rezignovat. To by ale bylo s ohledem na hodnoty, které představuje, velmi krátkozraké a nezodpovědné. Věda a zkušenosti z celého světa i z hustě osídlených oblastí Evropy jednoznačně prokazují, že divoká příroda je tou nejcennější dlouhodobou hodnotou. Je pro nás zcela nenahraditelným místem jako zdroj inspirace a informací, zdraví, spirituality, rekreace či vlastní i národní identity.“

„Tvzení, že si nemůžeme dovolit takové nemateriální hodnoty zachovat ani na několika setinách rozlohy našeho státu, je absurdní. Mimo jiné také zcela opomíjí potřeby a požadavky miliónů našich občanů, kteří o ně stojí a mnohokrát to již dali politikům najevo. Politickou vůli by neměly tvořit jen peníze a krátkodobé zájmy. Proto věřím, že poslanci nakonec ochranu divoké přírody podpoří.“

Z tiskové zprávy Hnutí DUHA

Konference NEC 2016: „Jaderná energetika – drahý hazard“

Na konferenci „Nuclear Energy Conference“ spolupořádané 5. dubna v Praze Callou byly odprezentovány tři úvodní proslovy a osm hlavních přednášek. Na webových stránkách konference <https://www.nec2016.eu> najdete prezentace, profily přednášejících, fotografie a zvukové záznamy všech tří bloků ve třech jazycích.

Přednášející vyjádřili údiv nad tím, že je stále potřeba mluvit o nevyřešených problémech v oblasti bezpečnosti 30 let po Černobylu a pět let po Fukušimě. Bylo zdůrazněno, že energetická ekonomika se změnila: dnes potřebujeme

flexibilitu v elektrické síti a malé jednotky, jako jsou obnovitelné zdroje energie. Ty jsou stále levnější, s téměř nulovými provozními náklady a zanedbatelnými náklady na likvidaci ve srovnání s jadernými elektrárnami. Také byla zmíněna naléhavá nutnost snížit rizika spojená s únikem radioaktivity do životního prostředí a s tím související rizika, která se zvyšují s prodloužením životnosti jaderných elektráren. Ohledně toho byly vyjádřeny vážné obavy spojené s neomezeným povolením k provozu prvního bloku jaderné elektrárny Dukovany, které bylo vydáno v březnu 2016.

Na příkladech havárií ve Three Mile Island a Černobylu (v diskuzi byla také krátce zmíněna nehoda elektrárny Jaslovské Bohunice v roce 1977) bylo konstatováno, že až dosud nikdy nefungoval management zvládnutí technologických problémů, neboť do analýz nemohl být začleněn lidský faktor. Bylo jasně řečeno, že vysoké standardy pro jadernou energii existují, ale jen na papíře a nejsou realizovány v praxi. Kultura bezpečnosti provozovatelů a jejich dohled ze strany státních orgánů chybí. Kromě toho se operátoři snaží ušetřit peníze na bezpečnostních opatřeních. Publikum diskutovalo tato témata vzhledem k prezentacím o nové směrnici EU o jaderné bezpečnosti a omezené odpovědnosti za jadernou škodu. Bylo prohlášeno, že účast občanské společnosti je nezbytná k tomu, aby se kultura bezpečnosti zlepšila. Také aby se předešlo katastrofám typu Černobyl, jehož důsledky jsou stále více zřejmé v dnešní době. Studie TORCH ukázala, že alespoň dalších 40 000 úmrtí v Evropě je nevyhnutelných v důsledku radioaktivního spadu po Černobylu.

Jak bylo řečeno v úvodním projevu, příští dva roky ukáží, jakým směrem se bude evropská energetika ubírat. Zda budou investovány miliardy do podpory nových a stávajících jaderných projektů, zda bude žaloba proti projektu Hinkley Point C ve Velké Británii úspěšná a zda budou zakázány dotace pro jadernou energii, na základě právního - ne politického - rozhodnutí. Můžeme jen doufat, že do té doby nedojde k jaderné havárii způsobené stárnocími jadernými elektrárnami. Existují vážné obavy kvůli stárnocím reaktorům, jak bylo uvedeno v prezentacích věnovaných technologickým parametrům belgických, francouzských a slovenských elektráren. Závažné nedostatky jaderných elektráren v Maďarsku, Rumunsku, Bulharsku a České republice byly také okomentovány v prezentaci na téma bezpečnostních „zátěžových testů“.

Olga Kališová

Dnešní jaderná (ne)bezpečnost – nevyřešený problém

Třicet let po katastrofě jaderné elektrárny v Černobylu a pět let po zničení reaktorů v japonské Fukušimě není bezpečnost jaderných zařízení zdaleka uzavřenou otázkou. Země využívající jadernou energetiku mají na stole problémy s udržení úrovně bezpečnosti stárnocích reaktorů a jejich náhrada novými je díky vysoké ceně prakticky nemožná.

Největší provozovatel jaderných reaktorů, francouzská společnost EDF, bude muset do prodloužení jejich bezpečného provozu investovat jednu až čtyři miliardy eur na jeden blok. O to víc zaráží licence k dalšímu provozu na dobu neurčitou pro první blok JE Dukovany, kterou vydal Státní úřad pro jadernou bezpečnost. Stalo se tak po uplynutí projektované třicetileté životnosti provozu, kdy se navíc ukázalo, že elektrárna nezvládá udržení potřebné úrovně jaderné bezpečnosti a musela být na několik měsíců odstavena z důvodů zfalšovaných kontrol svárů, z nichž následně desítky musely být opraveny.

Po havárii jaderné elektrárny Fukušima v roce 2011 iniciovala

Evropská komise zátěžové testy k vyhodnocení bezpečnosti evropských jaderných elektráren. Expertka na jadernou bezpečnost Oda Becker zpracovala a na konferenci NEC 2016 představila kritické posouzení národních akčních plánů, které v návaznosti na zátěžové testy zpracovaly jednotlivé jaderné státy. Testy ovšem nebyly navrženy tak, aby splnily úlohu komplexního posouzení rizika. Přijatá opatření podle Ody Becker v řadě případů neodpovídají hodnoceným rizikům. Například u Jaderné elektrárny Temelín bylo hodnoceno jen omezené spektrum rizik, vynechán byl například scénář pádu velkého letadla na elektrárnu.

Také u nových typů reaktorů se splnění nároků na bezpečnost potýká s potížemi. Sporný projekt nového reaktoru typu EPR ve francouzském Flamanville, který dospěl k šestiletému skluzu v harmonogramu výstavby a ztrojnásobení rozpočtu, čelí i bezpečnostnímu problému. Francouzský jaderný dozor zjistil vady materiálu v tlakové nádobě reaktoru a letos má potvrdit, jsou-li přijatelné z hlediska dlouhodobého provozu. Nelze vyloučit, že investor bude muset tlakovou nádobu vyměnit.

Aktuální požadavky na nové jaderné reaktory znamenají velmi přísné požadavky na technologie, které by neměly ani při nadprojektových haváriích zamořit okolí elektrárny. Takový nárok dnes běžící generace reaktorů nemohou už ze své podstaty naplnit. Avšak i pouhé posilování jejich bezpečnosti znamená citelné náklady pro provozovatele. Opatření, kterými ČEZ v Dukovanech a v Temelíně plnil požadavky zátěžových textů po havárii ve Fukušimě, znamenaly investici několika miliard korun každým rokem.

Podle právě zveřejněného [materiálu Evropské komise](#) bude stát udržování bezpečnosti u stávajících reaktorů v EU celkem cca 1,3 bilionu korun do roku 2050. Ze slepic snášejících zlatá vejce, jak byly označovány starší, již zaplacené reaktory, se tak stávají bezedné díry na investice.

Podle tiskové zprávy organizací pořádajících NEC 2016

Konference o Fukušimě v Evropském parlamentu, jednu stanicí metra od teroristických útoků

Členové organizace Nuclear Transparency Watch (NTW) a Evropského parlamentu (MEPs) uspořádali 22. dubna 2016 konferenci „5 let po Fukušimě: lekce pro Evropu?“. Kromě zmíněných dvou organizátorů na ní přednášeli zástupci japonské samosprávy v Date, nevládních organizací (francouzská Mutadis a belgická Asociace pro kontrolu radioaktivity na západě, ACRO) a francouzského jaderného regulátora (Nuclear Safety Authority, ASN).

Takahiro Hanzawa zastupoval samosprávu města Date asi 70 kilometrů severozápadně od jaderné elektrárny Fukushima Daiichi, ostrov Honšu, a nachází se v blízkosti evakuační zóny. Město Date přijalo tisíc evakuovaných z celkových 200 tisíců z prefektury Fukušima po havárii 11. března 2011, o jejíchž dopadech se více dozvíte [v německo-americké studii](#) z března 2016. Podle Hanzawy se v Date ve většině případech roční dodatečné radiační dávka držela pod 1 mSv a průměrná dodatečná radiační dávka ze vzduchu byla pod 1 μ Sv na osobu za rok. Hanzawa uvedl, že panuje nejistota kolem vyřazování Fukušima Daiichi z provozu, plány na mezisklad vysoce radioaktivního paliva a kontaminovaných materiálů jsou pozadu, dekontaminace a obnovení infrastruktur nepostoupily v oblastech „obtížných pro návrat“, a lidé s návratem domů váhají, i když je to dle vládního vzdušného radiačního průzkumu z roku 2014 (samozřejmě až na oblasti nad 20 mSv za rok) bezpečné.

Vyvaroval se reakcí na další dotazy k problematice budoucích plánů s 20 miliony m³ kontaminované půdy v pytlích na ploše 16 km². Dle slov Davida Boilleyho z ACRO a Julie Wandové MEP se současné pytle s půdou pomalu rozkládají v oblastech, kde byly uloženy jen provizorně, protože jinde se obyvatelé brání jejich umístění.

Organizace Mutadis (přednášející byl Gilles Hériard Dubreil) ve spolupráci s dalšími organizacemi (např. WISE Paris) vydaly v lednu 2016 [brožuru](#), která shrnuje poučení plynoucí z následků jaderných havárií elektráren Fukušima a Černobyl. Tvůrci při její tvorbě navázali kontakt s místními i zahraničními jednotlivci, organizacemi a samosprávami, aby pomocí osobních příběhů lidí detailně podali důkaz o skutečném stavu životního prostředí, o lidských osudech poznamenaných nečekanými změnami a o způsobech, jakým se vládní úřady rozhodly havárii řešit. Brožura nám pomůže vžít se do situace, ve které bychom se mohli ocitnout i my v ČR po jaderné havárii ve stárnoucích Dukovanech nebo Temelíně: evakuace dle pokynů a informací úřadů, finanční tíseň rodin z důvodu nemožnosti prodat svá radioaktivní obydlí a vyměnit je za nová v oblasti s menší radiací (s ohledem na malou rozlohu České republiky), přerušené rodinné a sousedské vazby, které vedou k neukotvenosti a vykořeněnosti, dilema rodičů z návratu zpět domů (kvůli doporučení úřadů, nedostatku finančních prostředků na život jinde či touze po domově), kde si ale jejich děti nebudou moci hrát a socializovat se mimo svá obydlí, ani se jen tak procházet v přírodě kvůli kontaminované půdě, biosféře a atmosféře.

Jak řekl italský MEP Dario Tamburanno, v souvislosti s prodlužováním životnosti jaderných elektráren zažíváme v Evropě ožehavou a choulostivou situaci, kterou lze přirovnat k „listí na stromech na podzim“. Jako se ví, že listí do zimy opadá, stejně tak s napětím očekáváme, kdy exploduje nějaká ze stárnoucích a problematických elektráren (například Doel a Tihange v Belgii, Kozloduj v Bulharsku, PAKS v Maďarsku, Černá voda v Rumunsku, Jaslovské Bohunice a Mochovce na Slovensku nebo Dukovany v České republice). Zástupce francouzského jaderného regulátora ASN, Phillippe Jamet, řekl, že havárie jako ta ve Fukušimě se může stát kdekoli, včetně Evropy. A že otázka není, zda se tak stane, ale kdy se tak stane. Výhodiskem dle něj ale není přimět provozovatele jaderných elektráren vyřadit tyto co nejdříve z provozu (což v diskuzi navrhla Calla), ale [plán](#) jaderných regulátorů HERCA-WENRA. Ten v podstatě navrhuje nejdříve si na problém počkat a pak teprve draze řešit neřešitelné. Navíc pouze doporučuje provedení ochranných opatření v rané fázi jaderné havárie tak, aby byla co nejlépe koordinována přes hranice států, ale konečné rozhodnutí je ponecháno individuálním úřadům a to samozřejmě vede opět k roztržiténosti. Na tuto kontraproduktivní nesladěnost poukazuje ve své prezentaci David Boilley, když srovnává různé přístupy regulátorů a úřadů k bezpečnostním opatřením po jaderné havárii v Belgii a ve Francii (a také v EU a Japonsku), a jejich promítání se do rozdílných povolených koncentrací kontaminace potravin radioaktivními prvky (především jódem a cesiem) a do dávkování jodových tablet.

Nadja Zeleznik ve své prezentaci upozornila, že NTW usiluje o to, aby občanská společnost mohla v duchu Aarhuské úmluvy efektivně zasahovat do rozhodování regulátorů a úřadů na téma Havarijní připravenost & reakce, EP&R (Evropská komise se zpřísnění EP&R věnovala [v Enco studii](#) v roce 2013, ke které NTW vydala svá [doporučení](#) v březnu 2015). Nezbytnou podmínkou pro efektivní účast veřejnosti je vyčlenění finančních zdrojů z rozpočtu Evropské komise na prosazení veřejných zájmů týkajících se bezpečnosti. Pro zajímavost, nedávno jsme vás informovali, že Komise se zavázala vyčlenit 500 miliard eur na pokračování jaderných projektů. Je pochopitelné, že právě deficit zdrojů staví občanskou společnost do nevýhodné pozice. Průzkumy po celém světě také ukazují, že veřejnost není řádně vybavená a informovaná pro případy havárií (např. nedostatečná distribuce jodových tablet v evakuačních zónách ve Slovinsku a v jiných zemích). Velký důraz klade také Nadja Zeleznik na proaktivitu úřadů ve smyslu komunikace s veřejností a směrnici Rady 2013/59/EURATOM o základních bezpečnostních standardech (tzv. BSS) z roku 2014, kterou musí všechny EU země transponovat do svých legislativních systémů do roku 2018.

Olga Kališová

Film o úložišti i s besedníky putovali Vysočinou (2. díl)

V minulém čísle Ďáblíka jste si mohli počíst o dvou tématech (informovanost a dopady na obyvatele), o kterých se lidé v Dolní Cerekvi, Bystřici nad Pernštejnem a Hojkově bavili s experty Daliborem Stráským a Edvardem Sequensem po zhlédnutí švýcarského filmu o hlubinném úložišti. Zbývá uvést poslední dvě diskutovaná témata: parametry hlubinného úložiště a alternativní řešení.

3. Parametry hlubinného úložiště

Na všech besedách si diváci filmu všimli scény, kde jaderný vědec Charles McCombie říká, že žulový masív je pro ukládání radioaktivních odpadů (RAO) a vyhořelého jaderného paliva (VJP) nevhodný. Dalibor Stráský pokaždé odpovídal, že žula je oblíbená díky dobré tepelné vodivosti, neboť odvádí zbytkové teplo z vyhořelého jaderného paliva, ale že odvádí teplo pouze tehdy, pokud je masív homogenní (bez trhlin). Mikrotrhlinami vzniklými v důsledku pohybů v zemské kůře a lidské činnosti totiž protéká voda. Nejhorší scénář je, pokud by se voda dostala skrz inženýrské bariéry k radionuklidům, poněvadž by je pak dopravila k lidem. Podle Stráského projektanti úložiště již dopředu počítají s korozí a rozpadem kontejnerů. Snaží se pouze navrhnout úložiště tak, aby radionuklidy unikly co nejpozději. Radiotoxicita a chemotoxicita radionuklidů z VJP ale trvá miliony let. Dále, konečná kapacita a rozměry úložiště v ČR nejsou známy. Aktuálně Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) uvažuje o objemu 10 000 tun VJP a 500 m³ RAO a o ploše 440 hektarů. Ovšem kapacita se odvíjí od životnosti starých a potenciálních nových reaktorů. Podle Stráského není možné hledat řešení pro nakládání s odpady a přitom neustále měnit parametry úložiště, což ztěžuje podmínky geologům. V reakci na dotaz v Dolní Cerkvi se rozběhla diskuze, zda může být stavba nových reaktorů jedním z důvodů, proč se tolik spěchá s výběrem finální lokality. Například na rozdíl od Švýcarska (projekt „Gewähr“ z roku 1983) a Německa (doporučení německé Pracovní skupiny z roku 2002) totiž není určené, podle jakých geologických kritérií bude lokalita v ČR vybrána. Podle informací SÚRAO bude záležet na míře souhlasu lidí v lokalitách. Spěchá se s uložením odpadů, aby se mohly stavět nové reaktory, a přitom na českém jaderném účtu už teď chybí peníze na stavbu úložiště. Podle Sequense se mezi lety 1998-2016 na účtě nahromadilo 25 miliard korun, ale odhadované náklady na úložiště jsou nyní 111 miliard. Připočteme k tomu enormní náklady na udržení bezpečnosti při dopravě a dalším meziskladování RAO/VJP.

4. Alternativní řešení

V souvislosti s pochybami o tom, zda je hlubinné úložiště bezpečná forma ukládání RAO a VJP, se mluvilo o přepracování VJP, technologickém vývoji nových typů reaktorů produkujících méně VJP, o hlubinné úložiště mezinárodního typu, o zabezpečení hlubinného úložiště pomocí různých metod a dlouhodobém skladování. Edvard Sequens mluvil o tom, že aktuální metoda přepracování VJP je neekonomická a odpadová (vzniká při ní odpad, např. plutonium), vyžaduje množství energie a uvolňuje se při ní toxicita (viz Sellafield). Šest různých typů reaktorů je ve vývoji od 60. let minulého století a podle Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAEA) se budou moci uplatnit pro komerční účely až na konci 21. století. Úložiště mezinárodního typu (viz projekt Pangea 1999 ve filmu) je stále zvažováno z ekonomických důvodů, aby každá země s jaderným programem nemusela budovat vlastní úložiště. Na úrovni Agentury pro jadernou energii (NEA) v rámci Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) se v souvislosti s hlubinným úložištěm diskutuje o těchto projektech: „Vratnost a vyjmutelnost“ (2007-2011) a „Uchovávání záznamů, znalostí a paměti napříč generacemi“ (2011-2017). Dlouhodobé skladování praktikují například

v Nizozemí (Habog, 2003). U dlouhodobého skladování pomocí metody předávaného správcovství měl Stráský obavy ohledně náročnosti jejího provedení z hlediska ekonomiky, technologie i bezpečnosti, neboť metoda vyžaduje neustálý monitoring a pravidelný přebal stárnoucích kontejnerů. Česká Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem (2014) nabízí pouze jedno řešení v podobě hlubinného úložiště v ČR, z něhož nebude možnost RAO/VJP vyjmout. Podle Stráského i Sequense představuje takové úložiště pro projektanty nejjednodušší řešení z hlediska harmonogramů a finančního rozpočtu. Tento rigidní přístup by však nebyl schopen reagovat na socio-technologický vývoj společnosti, ani na korodování kontejnerů s toxickým obsahem.

Na závěr mi dovoluji citovat paní starostku Duchanovou z Hojkova (s jejím laskavým svolením): „Jsme v demokratickém státě a můžu si říct svůj názor. Chci to chránit, můžu to chránit. I ta vláda musí respektovat určitá pravidla. To přece takhle nejde. A ať už to prohrajem nebo vyhrajem, tak prostě my jsme pro to udělali všechno.“

Olga Kališová

Brzkov - zastaví řízení o rozšíření chráněného ložiskového území?

Už dva roky čtyři samosprávy (Brzkov, Věžnice, Přibyslav a Polná) a spolek Naše budoucnost bez uranu z Brzkova (NBBU) vystupují proti záměru otevření nového uranového dolu. Organizují debaty s místními, veřejné akce, vysílají mnoho tiskových zpráv pro media a nově mají i právní zastoupení. Například na akci 18. března 2016, uspořádané obcí Brzkov ve spolupráci se spolkem NBBU, se cinkalo klíči jako za Sametové revoluce v roce 1989 a s úctou k demokratickým hodnotám se protestovalo vůči chování ministra průmyslu a obchodu (MPO) Mládky. Ten oznámil, že je „zhnusen“ mediální kampaní v souvislosti s těžařskou společností Urania Mining Ltd., která v minulosti také vyjádřila zájem o brzkovský uran. Místní chtěli po MPO vysvětlení, zda nemůže dojít k mezinárodní arbitráži, když by australská firma zažalovala český stát za to, že jí v březnu 2015 Ministerstvo životního prostředí (MŽP) na základě surovinové politiky z roku 1999 zamítlo učinit kroky vedoucí k těžbě uranu, zatímco státnímu podniku DIAMO bylo v tomto směru vyhověno již v prosinci 2014.

Surovinová politika novou těžbu uranu v České republice odmítá, zatímco návrh nové Surovinové politiky z prosince 2015, který ale dosud schválený není, těžbu vítá. Obsahuje kroky k přípravě nové těžby ložiska Brzkov-Věžnice, které svou kapacitou cca 3 000 tun vystačí na provoz reaktorů v Dukovanech a v Temelíně jen asi 7 let. Těžba by však proběhla někdy po roce 2022 jen pod podmínkou ekonomické rentabilnosti, tj. minimální cena uranu by musela ze současných asi 28 vyšplhat na 60 dolarů za libru uranu, což není moc pravděpodobné.

Na zatím poslední debatě 12. dubna 2016 (které se zúčastnili i senátor Vystrčil a místostarosta Havlíčkova Brodu Honzárek) se lidé dozvěděli následující: řízení o rozšíření chráněného ložiskového území (CHLÚ), o které DIAMO zažádal v roce 2015, probíhá, ale je přerušeno do 30. června 2016 z

rozhodnutí MŽP. Ministerstvo vyzvalo DIAMO, aby doložil tvrzení o tom, že geologický průzkum mezi lety 1976 až 1990 byl proveden řádně. Od listopadové besedy v Brzkově místní s MŽP jednají a zjišťují, jak je možné, že na některých místech v okolí Brzkova v minulosti vůbec průzkum neproběhl. Mají také vážné pochyby o relevantnosti průzkumu před rokem 1989. V březnu 2016 se také Kraj Vysočina vyjádřil, že nepovažuje Studii proveditelnosti otvírky ložiska Brzkov vypracovanou pobočkou DIAMO GEAM v červenci 2014 za dostatečný podklad proto, aby tento záměr zapracoval do svých Zásad územního rozvoje. Místní v Brzkově dali lhůtu ministrovi Mládkovi do konce května 2016 na to, aby MPO zastavil řízení o rozšíření CHLÚ úplně. Mají také ambiciózní plán přesvědčit autory Návrhu nové surovinové politiky, aby se z ní vypustili plány na novou těžbu v Brzkově. Pro případ, že by ani jeden z plánů nevyšel a řízení o rozšíření CHLÚ bylo obnoveno i bez dostatku důkazů o řádně provedeném geologickém průzkumu, jsou místní připraveni bránit se u Ústavního soudu.

Olga Kališová, Calla

VYŠLO

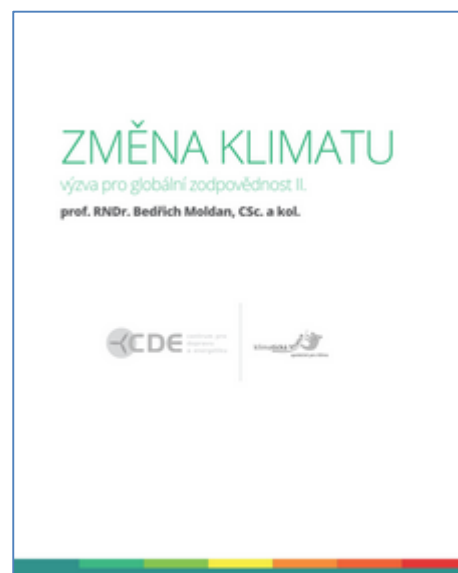
Kdo chce štěpit atom třicet let po Černobylu?

Havárie v černobylské elektrárně 26. dubna 1986 byla první klíčovou tržlinou ve vnímání atomové energetiky, která během následujících 30 let vedla ke ztlumení svého dalšího rozvoje. V poklesu zájmu o nové reaktory se však spíše odrazily průtahy při výstavbě elektráren a růst nákladů oproti původním rozpočtům. V posledních deseti letech naopak významně akcelerovaly investice do moderních obnovitelných zdrojů, a to především díky strmému poklesu jejich ceny.

Vydala Aliance pro energetickou soběstačnost, [ke stažení tu.](#)

Změna klimatu: Výzva pro globální zodpovědnost II.

Aktualizace brožury Změna klimatu: výzva pro globální odpovědnost o analýzu Pařížské dohody - dokumentu vzešlého z COP 21, klimatické konference v Paříži v prosinci 2015. Vydalo Centrum pro dopravu a energetiku s Klimatickou koalicí. [Ke stažení zde.](#)

Městská a postindustriální krajina jako příležitost pro ochranu přírody

O tom, že opuštěné těžební prostory nebo intravilány měst se stávají zajímavými útočišti pro mnoho ohrožených i běžných druhů, se ví již dlouho. Využití těchto na první pohled nehostinných ploch pro ochranu přírody se věnuje nový projekt neziskové organizace Cally.

„Naše aktivity v oblasti ochrany opuštěných pískoven, kamenolomů nebo odkališť jsou dlouhodobější. V posledních letech k nim přibývá i ochrana městské přírody. Dostali jsme se k nim prostřednictvím aktivit na ochranu brouků vázaných na staré stromy, pro které se staly důležitým útočištěm městské a zámecké parky nebo aleje podél silnic,“ vysvětluje vznik projektu jeho autor Jiří Řehounek z Cally.

Přírodu ve městě nemusíme chránit jen pasivně. Existuje řada možností, jak ji aktivně podpořit. Spoustu možností mají nejen úřady a firmy, ale i běžní občané. Spousta věcí se dá vytvořit na městské zahradě, pro některé postačí dokonce i balkón. Městské pozemky i zahrádky mohou oživit nové přírodní prvky, např. tůňky, hmyzí hotel nebo dokonce umělá písečná duna.

„Anglické trávníky už v Anglii vůbec neletí. Místo nich se dostal do módy tzv. butterfly gardening, v doslovném překladu motýlí zahradničení. Náš projekt by měl přispět k tomu, aby se i v českých parcích a zahradách dařilo motýlům, samotářským včelám, čolkům a dalším užitečným a zajímavým tvorům. Často stačí jen málo, abychom jim usnadnili ve městech život,“ říká Jiří Řehounek.

V rámci projektu proběhne odborný seminář „Přírodě blízká péče o městskou zeleň“, který představí moderní trendy v ochraně biologické rozmanitosti ve městech. Vznikne také nová webová stránka se stejnou tematikou. Ochranu postindustriálních lokalit v projektu zastupuje obnova hnízdní stěny pro břehule a samotářské včely v pískovně Lžín nebo pokračování geocachingových aktivit v ochraně přírody. Po celý rok bude veřejnosti k dispozici také ekoporadna Cally, v níž zodpovíme dotazy (nejen) s tematikou projektu.

Tisková zpráva Cally

Samotářské včely – zajímaví, ohrožení a užiteční opylovači

Samotářské včely patří k nejohroženějším skupinám živočichů v ČR. Ačkoli jsou pro nás velice užitečné, na jejich úbytku se podepsala zejména lidská činnost, včetně insekticidů užívaných v zemědělství. Přitom existuje řada způsobů, jak těmto zajímavým zástupcům blanokřídlého hmyzu pomoci.

Ploskočelky, pískorypky, čalounice, zednice nebo třeba ruděnky. Málokdo zná samotářské včely podle jména. A přesto je většina z nás už viděla, i když si je mohla splést se známou včelou medonosnou. Včelky samotářky, jak se jim také říká, ovšem nežijí v úlech. Hnízdí v různých škvírách a dutinách nebo si vyhrabávají hnízdní nory v hlíně či písku, některé druhy si dokonce staví neobvyklé přibýtky.

„Jedním z důležitých faktorů, který ovlivňuje populace samotářských včel, je nedostatek míst k hnízdění

v blízkosti ploch, které jednotlivým druhům poskytují dostatek potravy," vysvětluje biolog Petr Heneberg z Univerzity Karlovy v Praze. „Některé druhy vyhledávají brzy kvetoucí rostliny, například vrby. Jiné naopak vylétávají ze svých kulek až později, třeba i v červnu, a specializují se na rostliny kvetoucí až v létě. Často jsou vázány pouze na jeden nebo několik málo druhů kvetoucích rostlin. Pro jejich přežití je tedy klíčová přítomnost živných rostlin i vhodného stanoviště k hnízdění v jejich okolí. Menší druhy umí za potravou létat jen desítky metrů a ani ty největší druhy blanokřídlých nezvládnou více než jednotky kilometrů (rekordmany jsou v tomto ohledu zejména čmeláci),“ dodává Heneberg.

Pokud chceme zblízka pozorovat ruch na hnízdišti samotářských včel, velmi jednoduchým způsobem je využití tzv. hmyzích hotelů. Jde o zastřešené různě velké „domečky“ s velkým množstvím otvorů, např. dutých stonků rostlin nebo dírek vyvrtaných do dřeva. Pokud je nainstalujeme poblíž květnaté louky či hmyzem opylovaných dřevin, můžeme se těšit na pozorování čilého ruchu hnízdících včel. Jde tedy o vhodnou pomůcku např. pro výukové nebo ekovýchovné účely. Hmyzí hotel je však třeba instalovat způsobem zamezujícím vandalismu. Musí na místě vydržet celou zimu, protože nedospělé včely v něm přezimují. Jiné druhy samotářských včel potřebují pro svůj život holé plošky bez vegetace, do kterých si hrabou nory. Těm udělá dobrou službu třeba hromada písku ponechaná v koutě zahrady, suchá zídka poskládaná z kamenů apod.

„Na samotářské včely je vázaná celá řada dalších, často vzácných a ohrožených druhů, zejména parazitické zlatěnky, kodulky a drvenky, anebo tzv. kukaččí včely, kladoucí svá vajíčka do hnízd samotářských včel“, říká Petr Bogusch z Univerzity Hradec Králové, odborník na žahadlové blanokřídlé, tj. včely a jim příbuzný hmyz.

„Fascinující podrobnosti ze života blanokřídlého hmyzu můžeme pozorovat v opuštěných pískovkách,“ uvádí Jiří Řehounek, který se v neziskové organizaci Calla věnuje ochraně hmyzu. „Právě tato stanoviště jsou však často paradoxně zničena při necitlivých a drahých rekultivacích. Stačí přitom ponechávat alespoň

část pískovny po ukončení těžby přírodním procesům, případně ji ještě předtím vymodelovat do rozmanitých tvarů. Taková rekultivace vyjde levněji a ocení ji nejen blanokřídlých hmyz, ale prakticky všechny skupiny rostlin a živočichů, včetně velmi vzácných a ohrožených druhů,“ uzavírá Řehounek.

Zájemci o přírodu, kteří by chtěli pozorovat nebo fotografovat samotářské včely, najdou tipy na nejzajímavější jihočeské lokality na webové stránce „Objevte svou pískovnu“ (<http://www.calla.cz/objevtesvoupiskovnu/fotografovani/>). Zájemci z jiných krajů nám mohou napsat o tipy na výlety za samotářskými včelami do naší ekoporadny.

Tisková zpráva Cally

Obrázek nahoře: Hedvábnice jarní vyhledává na jaře kvetoucí jehnědy vrb

Obrázek dole: Vlnářka obecná si staví hnízda z rozžvýkaných listů a rostlinných chlupů

Vzdělání Češi mají rádi přírodu, o její ochraně toho ale mnoho neví

2. díl

Přinášíme vám druhý díl článku Kateřiny Ptáčkové a Markéty Duškové o výsledcích jednoho zajímavého sociologického průzkumu, který původně vyšel v časopisu Fórum ochrany přírody. Plnou verzi článku včetně všech grafů naleznete na webu časopisu <http://www.casopis.forumochranyprirody.cz/>.

Hodnocení ochrany přírody v České republice

Kvantitativní část šetření ukázala, že za nejnaléhavější problém v oblasti ochrany přírody považují respondenti množství odpadů, úbytek nezastavěné volné krajiny a znečištění ovzduší. Z diskusních skupin pak vyplynulo, že respondenti si řadu závažných problémů v ochraně přírody nejsou schopni vybavit, neznají je, nebo je jako problém nevnímají². Ochranařský slovník je většinou z nich poměrně hodně vzdálen. Ve výpovědích respondentů byla významná jejich vazba na město a „městské problémy“ (parky, zeleň, stromy, čistota ulic, ovzduší, třídění odpadků). Problémy přírody mimo město jsou dominantně spojené s lesy,

odhozenými odpadky a záborem půdy. Významným tématem oblasti ochrany přírody je pro respondenty také výchova dětí ke vztahu k přírodě (zásadní role rodiny, školy a mimoškolních aktivit). Stav přírody se podle respondentů obecně spíše zhoršuje, zejména v důsledku kořistnického přístupu k ní a „úpadku morálky“. Starší respondenti zmiňují v dobrém změny po roce 1989 a naopak kritizují opětovné zhoršení stavu v důsledku dlouhodobějšího porevolučního vývoje.

Pojem ochrany přírody je ve vnímání respondentů spojen na jedné straně s drobnými každodenními praktikami („slušné chování“ = neodhazování odpadků), na straně druhé je zatížen silnou morální hodnotou (ochrana přírody jako něco z podstaty žádoucího, správného, o co by se měl každý snažit). Mezi respondenty v diskusních skupinách panovala poměrně široká shoda na tom, že přírodu ničí a ohrožuje, pokud se člověk nechová správně – tedy např. odhazuje odpadky či se snaží z přírody jen získávat (developerská „honba za ziskem“). Pravidla sama o sobě nestačí, abychom přírodu ochránili - je třeba provádět kontrolu a vynucovat jejich dodržování pokutami. Dvě třetiny respondentů kvantitativního průzkumu se kloní k názoru, že by vláda měla vydávat zákony, které přinutí občany chránit životní prostředí. Přírodu ohrožuje také příliš vysoký počet turistů v doposud nedotčených oblastech. Negativní vlivy „běžného“ životního stylu nebyly v obou diskusních skupinách – snad pouze s výjimkou okrajově zmíněného automobilismu – uváděny. Hodnocení stávající podoby ochrany přírody v ČR je převážně pozitivní. Za užitečnou ji považuje 80 procent respondentů kvantitativního šetření. Dvě třetiny respondentů ji hodnotí jako nedostatečnou. V názorech na efektivitu vynaložených prostředků je veřejnost rozdělena na dvě přibližně stejné skupiny. O přílišném zasahování ochrany přírody do soukromí je přesvědčena pouze pětina respondentů.

Jednoznačně nejdůvěryhodnějším aktérem v oblasti ochrany přírody jsou odborníci – vědci. Jejich argumentům by v případě referenda v dané oblasti přikládalo váhu celých 90 procent respondentů. Naopak nejméně lidí by přikládalo váhu argumentům ministerstva dopravy a politikům. Ministerstvo

životního prostředí, zemědělci a ochranáři z nevládních organizací se shodně těší zhruba 70 procentní důvěře. Účastníci skupinových diskusí označovali za klíčového aktéra v oblasti zejména ochranné organizace. Na jejich činnosti oceňují respondenti především zaměření se na konkrétní (lokální) problémy, konstruktivní přístup, snahu o systémové změny, dlouhodobé dohlížení na tvorbu a plnění zákonů, drobnou práci. Důvěru v ně naopak snižuje radikálnost (ani ne tak v požadavcích, jako ve formě činnosti – přivazování se apod.), aktivní fundraising (direct-dialog) či podezření z ovlivnitelnosti (úplatnosti) a nedostatku vytrvalosti. Téměř polovina respondentů – 45 % – nebyla schopna uvést žádnou konkrétní nevládní organizaci, která se věnuje ochraně přírody či životního prostředí.

Ochrana přírody je respondenty považována za potřebnou a pozitivní, ale konkrétní představa o problémech ochrany přírody směřuje především na odpadky, úbytek volné krajiny a znečištění ovzduší. Globální problémy týkající se celkového vývoje přírody a krajiny nejsou respondentům známy nebo si je nejsou schopni vybavit. Výše diskutovaná nízká míra informovanosti se projevuje i v oblasti znalosti organizací zabývajících se ochranou přírody.

Postoje k dílčím problémům a kauzám

V obou částech šetření jsme se podrobněji zaměřili také na určitá dílčí témata. V kvantitativní části jsme zjišťovali postoje respondentů k otázkám kácení stromů napadených kůrovcem na Šumavě, návratu velkých šelem do české přírody, zásahům vůči nepůvodním druhům a projektu Dunaj-Odra-Labe. V kvalitativní části jsme pak podrobněji diskutovali o problémech post-těžebních oblastí, vojenských újezdů a rybníků. Pokusíme se nyní shrnout hlavní závěry z těchto tematických okruhů.

Více než polovina respondentů se kloní k názoru, že **šumavské stromy napadené kůrovcem** by se měly vykácet, 35 % respondentů by napadené stromy nekácelo, 10 % nemá na tuto věc jasný názor. Naprostá většina respondentů - více než 88 % - je přesvědčena, že **velké šelmy** patří do české přírody. Více než 60 % respondentů se kloní k zásahům vůči **nepůvodním druhům**. Naopak, že bychom tyto druhy likvidovat neměli, se domnívá 30 % respondentů. Respondenti, kteří mají pozitivnější vztah k přírodě, se častěji vyslovují pro variantu nekácet v případě Šumavy a je u nich i o něco silnější podpora rozšíření šelem. Vazba mezi vztahem k přírodě a názoru na zásahy vůči nepůvodním druhům není takto jednoznačná.

Pouze 10 % respondentů se domnívá, že má dostatek informací o **projektu D-O-L**. Posoudit projekt v konkrétních oblastech – dopravní, ekonomické a ekologické – není schopno 30–40 % respondentů. Nejpozitivněji hodnotí respondenti D-O-L z hlediska jeho dopravní důležitosti (44 % hodnotí kladně, 25 % záporně). Na dvě v podstatě stejné poloviny jsou respondenti rozděleni v hodnocení ekonomické výhodnosti (31 % kladně, 32 % záporně). Nejkritičtěji hodnotí respondenti projekt z hlediska jeho ekologické prospěšnosti (22 % kladně, 38 % záporně).

Asociace spojené s **post-těžebními oblastmi** jsou v drtivé většině negativní. Lidé by sami od sebe na takové místo nezavítali – chybí jim důvod, proč na takové místo chodit a do určité míry je odrazuje také strach z neznámého. Tato místa by byli ochotni navštívit pouze tehdy, pokud by byl zajištěn „konkrétní program“. V zásadě všichni respondenti se kloní k využití takovýchto prostor k zalesnění, ozdravení půdy a pěstování vhodných plodin, turistice (po úpravách), příp. zástavbě. Dokonce i respondenti, kteří projeví zájem o divoce se „navracející přírodu“, by využití prostor pro „divoký návrat“ považovali pouze za dočasné řešení. Naopak **vojenské prostory** k návštěvám lákají. Podle respondentů je třeba zpřístupnit je lidem, ale

tak, aby nedošlo ke zničení těchto „unikátních pralesních prostor“ – respondenti mají obavy zejména z velkého množství turistů a developerských zájmů, byť vzhledem k popisu těchto oblastí v nich sami zřejmě nebyli vůbec nebo jen v malém procentu.

Stav rybníků hodnotí respondenti jako velmi různorodý, daný zejména formou vlastnictví a přístupem majitelů. Za příčiny špatného stavu pak respondenti považují zejména nedostatečné finance (např. pokud je vlastníkem malá obec), klimatické podmínky (zejména sucha), zvýšený stav chovu ryb. Pro většinu respondentů je možnost koupání se v rybnících poměrně důležitá a to, že se dnes v řadě rybníků – podle jejich názoru – koupat nedá, považují za problém.

K zásadnějším současným problémům české přírody a k otázkám její ochrany nemají respondenti sociologického šetření k dispozici dostatek informací, ale ani tyto informace nijak zásadně nevyhledávají. Deklarovaný pozitivní vztah k přírodě je tak plný paradoxů. Náprava je tedy v rukou ochranářů, kteří mají díky atraktivnosti tématu k lidem otevřené dveře, ale musí se naučit jimi vcházet se srozumitelnými a zajímavými informacemi.

Kateřina Ptáčková, Markéta Dušková (psáno pro FOP)

MINIFOTOBLOG

Ptačí pasti

Před začínající hnízdní sezónou se rozhlédněte ve svém okolí a odstraňte pasti na ptáky. Můžou být i docela nenápadné. Příkladem jsou shluky různých vláken a provázků, např. po zimním přikrmování ptactva (viz fotka se zamotaným strakapoudem, kterého se před několika lety podařilo zachránit). Jinou jsme objevili v podstřeší domu na budějovickém sídlišti letos na jaře i s oběšeným rorýsem. Včasné odstranění takových pastí zachrání ptačí životy.

Jiří Řehounek

Arnika v Jedovnicích předala ceny i titul Alej roku 2015

Na slavnostním ceremoniálu byla při příležitosti Dne země titulována Alej roku 2015. Pod kaštany nejkrásnější aleje se mohou lidé projít nedaleko Jedovnic v Moravském krasu. Stromořadí nyní zdobí i památeční cedule, která připomíná triumf v anketě.

„Nakonec není důležité, jak hezká je samotná alej, důležitý je zájem, který ji lidé věnují. Budkovanská alej, která je ohrožená klíněnkou a není vůbec v dobrém stavu, stojí za záchranu – stejně jako spousta dalších alejí. A zájem lidí okolo, to že nezůstávají lhostejní a snaží se pomoci, to byla asi ta hlavní motivace k tomu ji do ankety přihlásit,“ vysvětluje Jiří Židů, který vítěznou alej nominoval.

Své místo při ceremoniálu měla i Melkovská alej u Boskovic, která těsně skončila na druhém místě. Výsledky byly vyhlášeny už v listopadu minulého roku, Arnika ale s ceremoniálem čekala na období, které je pro stromy nejlichotivější – tedy na jaro.

„Velmi rádi jsme titul Alej roku předali symbolicky právě krátce před oslavami Dne země. Od vyhlášení výsledků sice uběhlo už několik měsíců, až teď se ale příroda probudila, stromy se zelenají a Budkovanská alej se ukazuje v plné kráse. Tato alej je dokladem toho, že dochází k obnovování místních tradic a ke vzniku tradic nových. Aleje lemující komunikace vedoucí do a z města či vesnice jsou vnímány jako historické památky, symboly ztotožnění s místem, ikona obce i pýcha místní komunity,“ říká vedoucí kampaně Zachraňme stromy RNDr. Marcela Klemensová z Arniky.

Podle tiskové zprávy Arniky Edvard Sequens

Silničářská AKCE PLANINA

Z Borovan do českobudějovické kanceláře Cally, pokud mne práce nevede jinam, jezdím obvykle autobusem. Silnici lemují desítky stromů, byť jich v posledních letech již jen ubývá. A tak jsem si nemohl nevšimnout čísel, které se najednou objevily na desítkách stromů mezi Zborovem a Srubcem. Ty značí jedno – silničáři požádali o jejich pokácení. A protože Ti v Jihočeském kraji patří se svým poměrem 3,54 pokáceného stromu na 1 vysázený ke spodní nelichotivé části tabulky mezikrajového srovnání, bezodkladně jsme se jako Calla přihlásili za účastníka řízení, abychom mohli povolení ovlivnit ve prospěch zeleně. Ukázalo se, že jde o katastry dvou obcí – Srubce i Ledenic a tedy dvě řízení.

Žádost Správy a údržby silnic Jihočeského kraje klidně mohla nést kódové označení AKCE PLANINA – zmizet bez náhrady mělo celkem 70 stromů. Jsou mezi nimi duby s obvodem až 330 cm, lípy 240 cm, jabloně 210 cm, staré třešně, ale také menší břízy a další druhy. Stromy zdravé, ale i prosychající a poškozené. Často samotnými silničáři, kteří při strojovém sečení a hloubení příkopů poškozují jejich kořenovou bázi.

Po seznámení se se situací jsme požádali, aby byly doloženy odborné posudky - dendrologa Agentury

ochrany přírody a krajiny, který určí z hlediska zdravotní perspektivy stromů, entomologa, protože u starých stromů lze předpokládat výskyt chráněných druhů hmyzu a konečně i z hlediska krajinného rázu. Tím jsme se stali komplikací a přes prvotní vstřícnost při nahlížení do podkladů rozhodnutí a podání vyjádření jsme byli jako účastník řízení vyloučeni u obou úřadů. Neměli jsme tu pro tuhle záležitost podánu generální žádost a tak naše snaha nás vrátit do hry by byla úřední přetahovanou a mezitím by došlo k povolení a pokácení stromů.

Cesta neformální dohody byla akceptována u Ledenic, kde jsme sami víceméně uznali, že k pokácení následně 6 povolených stromů důvody jsou a zůstane 5 kvalitnějších, hlavně dubů a bude nařízena náhradní výsadba, byť na jiné pozemky, než u silnice. Exekuce byla vykonána bezodkladně a stromy již nyní nejsou. Zato ve Srubci, kde věci do rukou převzala nově zvolená předsedkyně komise životního prostředí (která stromům rozumí, protože je myslivkyně), jsme narazili na komunikační blokádu. Po ujištění, že kvůli ovoci z jabloní či hrušní u silnice hyne zvěř pod koly aut, že není

pardonu, pokud by bylo riziko pro člověka a náhradní výsadbu nařizovat nebudou, jsme se rozhodli obrátit na Českou inspekci životního prostředí, která pak provedla vlastní šetření. Na výsledku – pokáčet 32 stromů a ponechat 27 bychom se patrně také dokázali shodnout. Nakonec byla nařízena i náhradní výsadba, byť bohužel opět mimo okolí silnice. Kácet se ale v důsledku zdržení bude až příští zimu.

Konečně oni to silničáři s hlavním důvodem kácení – ohrožení bezpečnosti silničního provozu myslí poněkud falešně. Jinak by velký proschlý strom u silnice povolený v tomto úseku k pokácení již vloni neodstranili až letos v březnu. A přestože Policie jako dopravní závady v tomto úseku označila v první řadě betonová čela propustků nebo vpusti, nevyhovující napojení komunikací mimo vozovku, až poté stromy, které navrhla ochránit svodidlem nebo odstranit, sahají správci komunikací po tom nejjednodušším rychlém řešení. Ke kácení. Jestli se někdy dočkáme ostatních úprav, na to bych tedy vůbec nevsázal.

Edvard Sequens

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Rádio Colamba

Policejní sbory tropických států se mohou najisto orientovat už podle českých pasů. Soudě alespoň podle frekvence, s jakou nás sdělovací prostředky informují o zadržení českých „pašeráků hmyzu“. Zatímco nadnárodní korporace (podporovány zkorumpovanou státní správou) plundrují pralesy, zakládají palmové plantáže a terorizují místní obyvatelstvo, indická či turecká policie honí české entomology a zavírá je do vězení.

Poslední případ je však výjimečný a v leccems připomíná slavné Rádio Jerevan. Původní zprávy hovořily o manželském páru zadrženém na Šrí Lance za pašování hmyzích larev a semen. Postupně se ukázalo, že „semena“ byly půdní vzorky a „larvy“ byly kukly zavíječe voskového (celkem čtyři), tedy běžného škůdce

včelstev. A pan Zdeněk Mráček z Entomologického ústavu AV ČR je na Cejlon přivezl sám jako živé „pasti“ na půdní hlístice, kterými se profesně zabývá. „Pašoval“ je tedy z České republiky na Šrí Lanku a chtěl se s nimi zase vrátit.

Vysílá Rádio Colamba!

Jiří Řehounek

ROPÁK A ZELENÉ PERLY ZA ROK 2015

Výsledky anket „Ropák 2015“ a „Zelená perla 2015“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného).

Celkem 91 členů nezávislé Komise ze 111 rozhodlo o vítězi 24. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 21. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, filozof Erazim Kohák, písničkář Pepa Nos nebo teatrolog Vladimír Just.

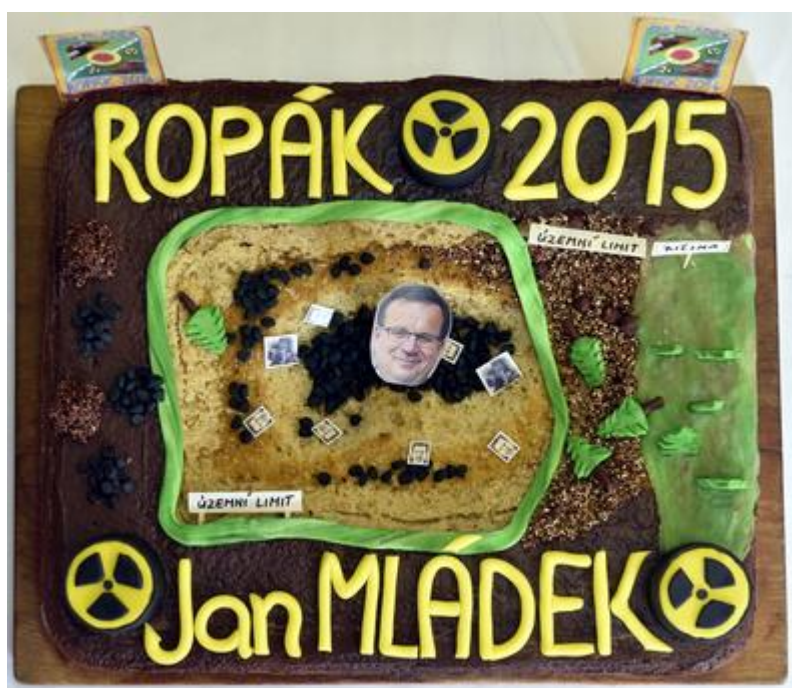
Titul Ropák 2015 získal

Ing. Jan Mládek, CSc., ministr průmyslu a obchodu a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ČSSD) – Ústecký kraj, Kraj Vysočina, Česká republika (313 bodů)

- za prosazení prolomení územních ekologických limitů těžby hnědého uhlí na Bílinsku schválením českou vládou v říjnu 2015, ačkoliv měly být usnesením vlády z roku 1991 zachovány, čímž se porušily polistopadové společenské dohody o dlouhodobé ochraně obcí a přírody na Ústecku, takže bude docházet k pokračování likvidace zachovalých zbytků okolní krajiny, ačkoliv další těžba hnědého uhlí za těmito limity nebude zřejmě potřebná a ČR patří mezi největší vývozce elektřiny v Evropě,

- za trvající přípravu a prosazení Aktualizace státní energetické koncepce ČR do roku 2040 schválením českou vládou v květnu 2015, která mj. podceňuje možnosti energetických úspor, podporuje jadernou energetiku před obnovitelnými zdroji a znovu zpochybňuje účel územních limitů těžby hnědého uhlí,

- za přípravu a prosazení Národního akčního plánu rozvoje jaderné energetiky ČR schválením českou vládou v červnu 2015, ve kterém se mj. navrhuje výstavba čtyř nových ekonomicky neefektivních jaderných reaktorů v Temelíně a v Dukovanech, připouští se dotování jejich výstavby a provozu ze státního rozpočtu či v ceně elektřiny a je stanoveno příliš nízké ručení provozovatele za škody způsobené

jadernou havárií,

- za předložení návrhu Surovinové politiky ČR, ve které se mj. doporučuje nejen zahájit těžbu uranu na ložiscích Brzkov a Věžnice mezi Polnou a Příbyslaví u Jihlavy i přes nesouhlas dotčených obcí, ale také přezkoumat dosud netěžená ložiska hnědého uhlí na Ústecku a navíc do horního zákona vrátit vyvlastňovací paragrafy kvůli těžbě.

Zelenou perlu 2015 získal

Vladimír Dlouhý, prezident Hospodářské komory ČR (134 bodů)

„Vždycky je to poměrně složité interpretovat podobné studie a výsledky, ale tato skutečně ukazuje, že Třebíčsko a celá jižní část Vysočiny by velmi významně ekonomicky a dlouhodobě utrpěla, pokud by se Dukovany měly odstavovat nebo nerozšiřovat. Jakkoli jsou ta současná čísla na vodě, což autoři přiznávají, tak jejich závěr je nezpochybnitelný.“

(z odpovědi na otázku, zda by se ukončením JE Dukovany zvýšila nezaměstnanost na Třebíčsku)

z rozhovoru Odpor vůči jaderné energetice je krátkozrakost, říká Dlouhý

http://trebicky.denik.cz/zpravy_region/odpor-vuci-jaderne-energetice-je-kratkozrakost-rika-dlouhy-20150327.html, 27. 3. 2015

V dalších číslech vás seznámíme s ostatními umístěními v obou anketách.

Nádražní cyklistika

Uplynulo již více než šest let od chvíle, kdy jsme společně s Tomášem Malinou napsali tehdejší náměstkyni primátora Ivaně Popelové o neutěšené situaci, která panuje z pohledu cyklistů před českobudějovickým hlavním nádražím. Realitou tehdejší doby byl polorozpadlý a kapacitně nedostačující kolostav na místě, kam prakticky neustále dopadaly holubí exkrementy.

Navrhovali jsme, aby byl pro důstojné zázemí cyklistů vyčleněn prostor, odkud těsně předtím odvezli parní mašinu (a kde to dodnes zeje prázdnotou). Kolostavy by také měly být sledovány kamerou, protože o krádežích bicyklů u nádraží se mezi budějovickými cyklisty vyprávějí legendy, bohužel z větší části pravdivé. Paní náměstkyně nám tehdy odpověděla, že se chystá komplexní proměna přednádražního prostoru a že se bude o zlepšení podmínek pro cyklisty snažit.

Situace chodců a cyklistů kolem nádraží je v Českých Budějovicích obecně tristní. Vůbec nejhůře na tom jsou stále rodiče s kočárky, pro které tvoří Nádražní ulice nepřekonatelnou bariéru mezi OC Mercury (tedy zastávkami frekventovaných spojů MHD) a nádražím. Pokud nechtějí absolvovat vynášení kočárku do schodů v úžasně vymyšleném podchodu a neporuší dopravní předpisy, trvá jim pozemní cesta na nádraží skoro deset minut. Ujedou přitom více než půl kilometru, zatímco vzdálenost zastávky MHD od nádraží činí vzdušnou čarou asi sto metrů. Přesně takové „detaily“ ovšem dnes řeší moderní a k obyvatelům přátelská města.

A jaká je situace nyní? Před nádražím stojí nový, výrazně funkčnější a důstojnější kolostav. Bohužel na stále stejném místě. Komplexní proměna přednádražního prostoru se stále chystá, ale snad by už měla být na spadnutí. Paní Popelová už není náměstkyní primátora, takže se asi musíme nováčkům na radnici připomenout. A můžeme doufat, že ona proměna přednádražního prostoru přinese užitek i skupinám, které obecně nemívají v české politice velké zastání – chodcům a cyklistům.

Jiří Řehounek

Calla a Hnutí DUHA České Budějovice
vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelených čtvrteků

Velcí a divocí jsou zpět s biologem Miloslavem Jirků

Jak vypadal první rok s divokými koňmi, zubry a pratury v ČR?
V čem mohou pomoci ochraně přírody?
A jak bude projekt jejich návratu pokračovat?

Ve čtvrtek 19. května 2016 od 18:00 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel: 380 311 459

ceskebudejovice@hnutiduha.cz, <http://www.hnutiduha.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Výprava do pískovny Cep II“

s entomology Davidem Boukalem (PřF JU & EntÚ AV ČR) a Jiřím Řehounkem (Calla)

Vycházka na plochy přírodě blízké obnovy v pískovně Cep II na Třeboňsku. Pískomilná i vodní fauna a flóra. Těžba jako příležitost pro ochranu přírody. Představení vědeckých experimentů.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude z větší části sjízdná pro dětské kočárky. Doporučujeme vzít s sebou oběd.

Sobota 21. 5. 2016 od 9:30 hod.

Sraz na vlakovém nádraží v Suchdole nad Lužnicí (vyčkáme příjezdu vlaku z Českých Velenic v 9:28), případně cca o půl hodiny později na parkovišti před pískovnou (GPS 48.9121100N, 14.8796450E)

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Výprava na Holubovské hadce a Dívčí Kámen“

**s geologem Petrem Rajlichem (Jihočeské muzeum)
a botanikem Leošem Lipplem (ZO ČSOP Šípek)**

Vycházka z Holubova podél Křemžského potoka za poznáním živé i neživé přírody Holubovských hadců a zříceniny Dívčí Kámen.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky. Doporučujeme vzít s sebou oběd.

Sobota 11. 6. 2016 od 8:30 hod.

Sraz na vlakovém nádraží v Suchdole nad Lužnicí (vyčkáme příjezdu vlaku z Českých Velenic v 9:28), případně cca o půl hodiny později na parkovišti před pískovnou (GPS 48.9121100N, 14.8796450E)

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Exkurze 14. ročníku cyklu „Přírodou krok za krokem“ pořádaná Blatským muzeem

Za obojživelníky a jarními rostlinami na Dráčovské tůně

neděle 15. 5.

exkurze do přírodní rezervace Dráčovské tůně, která prochází revitalizací s cílem zajistit optimální podmínky pro zdejší život chráněné ryby piskoře pruhovaného a řady druhů obojživelníků a plazů

vedoucí: David Fischer (Hornické muzeum Příbram)
a Daniel Abazid (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L.)

sraz: Dráčov, mlýn (restaurace) u mostu přes Lužnici, 9:30 (doporučujeme vzít si s sebou holínky)

OIŽP zve na výstavu fotografií Petra Tomana

8. 4. - 20. 5. Republika Černobyl

v předsálí kina Kotva v Českých Budějovicích.

**Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Biologické centrum AV ČR, v. v. i.
& Přírodovědecká fakulta JU v Českých Budějovicích**

Vás srdečně zvou na seminář o moderních trendech v ochraně biodiverzity ve městech

Přírodě blízká péče o městskou zeleň

Čtvrtek 26. 5. 2016, 9:30

Městská krajina se stala útočištěm pro mnoho ohrožených i běžných druhů rostlin a živočichů. Jak nemrhat jejím potenciálem pro ochranu biodiverzity? Jak podpořit ohrožené druhy ve městech? Jak vytvořit esteticky zajímavá stanoviště, která budou zároveň cenná pro ochranu přírody? Jak správně vytvořit tůň nebo písečnou dunu? Zajímají-li vás tyto otázky, pak je seminář určen právě vám.

**péče o městské trávníky --- tůně --- písečné duny --- staré stromy --- broukoviště --- hmyzí hotely ---
podpora opylovačů --- butterfly gardening --- městská vegetace --- původní dřeviny**

Součástí semináře budou praktické ukázky příkladů dobré praxe v areálu BC AV ČR a PŘF JU (tůně, květnaté trávníky, umělá písečná duna, keřové a stromové výsadby).

Lektoři (v abecedním pořadí): Natálie Čeplová (PřF & PedF MU), Lukáš Čížek (BC AV ČR & PřF JU), Jan Erhart (BC AV ČR), Zdeněk Hanč (AOPK ČR), Miloslav Jirků (BC AV ČR), Kamila Lencová (PřF JU), Martin Němec (Spolek pro živou krajinu), Jiří Řehounek (Calla), Klára Řehounková (PřF JU), Lenka Šebelíková (PřF JU)

Místo konání: Kongresová hala Biologického centra AV ČR, v. v. i., Branišovská 31, České Budějovice

Seminář je pro účastníky zdarma. Organizátor hradí lektorné, občerstvení a materiály pro účastníky. Zakoupení oběda na místě bude možné (podrobnosti budou upřesněny).

Odeslání závazné přihlášky do 10. května 2016 (e-mail: RehounekJ@seznam.cz, poštovní adresa: Calla, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice, fax: 384 971 939). Přihláška bude obsahovat jméno účastníka, kontaktní e-mail a telefon.

Kontakty pro seminář: Jiří Řehounek, tel. 605 066 898, e-mail RehounekJ@seznam.cz

Akce je spolufinancována sítí Krasec za podpory Jihočeského kraje a Statutárního města České Budějovice. Projekt byl podpořen grantem Ministerstva životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Ministerstvo životního prostředí

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2016

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedocenitelná hodnota? Zaznamenali jste spory o kácení v Národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na naši **velkou čtyřdenní exkurzi** do největšího českého národního parku i do sousedního německého Bavorského lesa. Hnutí DUHA již více než dvě desetiletí aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody na Šumavě a letos již posedmnácté pořádá exkurze pro veřejnost. Podívejte se pod vedením odborného průvodce do nejvzácnějších míst obou národních parků včetně těch běžně nepřístupných. Přiblížte se šumavské divočině.

Co vás v rámci čtyřdenní exkurze čeká?

Podíváme se do míst, kde na velkých plochách vládne jen příroda. Do Trojmezenského pralesa a do jádrových oblastí Národního parku Bavorský les i do okolí hájovny Březník na české straně hranice. Uvidíme horská ledovcová jezera (Plešné i Roklanské) či dramatickou Ďáblůvu soutěsku (Teufelsloch) a vystoupáme na nejvyšší vrcholy Šumavy – Velký Roklan, Luzný i Plechý. Budeme mít možnost dobře srovnat různé přístupy k péči o les v národním parku, německý i český. Nevyhnmeme se ale ani připomínkám z dob, kdy se

na Šumavě plavilo vytěžené dřevo dolů do nížin – Schwarzenberskému kanálu či nádrži Reschbachklause. Na závěr celé exkurze se projdeme také stezkou lesních prožitků (Seelensteig).

Večery budeme trávit v kempu na Soumarském mostě na břehu Vltavy a v německém kempu ve Finsterau na hranici Národního parku Bavorský les. Vaším průvodcem bude během celých čtyř dní již tradičně zkušený průvodce Jaromír Bláha.

Termín: 24. (středa) – 29. 8. (pondělí) 2016 (příjezd na místo setkání ve středu večer, odjezd v pondělí ráno)

Ubytování ve vlastních stanech v kempech na Soumarském mostě na břehu Vltavy a ve Finsterau na východním okraji Národního parku Bavorský les nedaleko českých hranic. Další informace získáte a přihlásit se můžete u Marcely Povolné: marcela.povolna@hnutiduha.cz.

Týdny pro divočinu 2016

Plánujete letní dovolenou? Chtěli byste poznat tajuplné krásy přírody, vidět nevšední scenérie, zažít kouzlo nepoznaného? Odrazují vás prázdné slogany cestovních kanceláří a dobrodružství vykoupené obří ekologickou stopou? Tak právě pro Vás Hnutí DUHA připravuje již po osmnácté dobrovolnické pobyty v nejdivočejších koutech naší krajiny. Přidejte se k tradiční akci Týdny pro divočinu, v jejímž rámci se budete moct aktivně zapojit do praktické ochrany biodiverzity. Kromě práce čekají účastníky zajímavé odborné exkurze do oblastí mnohdy nepřístupných veřejnosti. Navíc nabízíme ubytování a stravu zdarma. Není to snad ta pravá dovolená vašich snů?

Pokud ano, vyberte si některou z níže uvedených lokalit, prostudujte si podmínky pobytu a vyplňte přihlášku na <http://ceskadivocina.cz/prihlaska-tydny-pro-divocinu/>.

Termíny

- **23. 7. – 30. 7. 2016 | Týden pro divočinu na Králickém Sněžníku**
- **6. – 13. 8. 2016 | Týden pro divočinu na Smrku**

Další termíny budou postupně přibývat. S přihlašovaním příliš neotálejte, kapacita jednotlivých termínů je omezena. V případě dotazů se neváhejte obrátit na koordinátora Týdnů pro divočinu Lukáše Kalu: lukas.kala@hnutiduha.cz.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce května 2016. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!